

بررسی میزان سوء تغذیه و عوامل مرتبط آن در دانش آموزان ابتدایی استان کردستان

دکتر شعله درویشی^۱، محمد صالح هزیر^۲، ناصر رشادمنش^۳، سیروس شهسواری^۴

۱- استادیار گروه علوم و صنایع غذایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد سنندج، سنندج، ایران

۲- مربی گروه تغذیه، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران (مؤلف مسئول) تلفن تماس: ۰۸۷۱-۶۱۳۱۳۸۸ Saleh.hazhir@muk.ac.ir

۳- مربی گروه بهداشت محیط، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

۴- مربی گروه اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران

چکیده

زمینه و هدف: کودکان به مناسبت ویژگی‌های خاص دوره سنی‌شان کاملاً آسیب‌پذیر هستند و اطلاع یافتن از وضع تغذیه دانش آموزان سبب برنامه‌ریزی بهتر در بخش آموزش و پرورش و سیاست‌گذاری‌های بهداشتی خواهد شد. تغذیه صحیح عامل مهمی در یادگیری است و باعث رشد تحصیلی و افزایش بازدهی در سرمایه‌گذاری آموزشی و در نهایت بهره‌وری ملی می‌شود. در این تحقیق وضع تغذیه کودکان دبستانی استان کردستان و برخی عوامل مؤثر بر آن مورد بررسی قرار گرفت.

روش بررسی: این تحقیق یک مطالعه مقطعی (توصیفی-تحلیلی) است که در آن تعداد ۱۱۰۰ دانش آموز به صورت تصادفی-چند مرحله‌ای خوشه‌ای جهت بررسی انتخاب شدند. بر اساس دیدگاه آموزش و پرورش استان به سه منطقه برخوردار و نیمه برخوردار و کم برخوردار تقسیم‌بندی گردید. شاخص‌های وزن برای سن؛ قد برای سن و وزن برای قد کودکان محاسبه و با استاندارد NCHS مقایسه گردید. برخی داده‌ها با پرسش از دانش آموزان یا پرسش از والدین آنها و یا استخراج از پرونده دانش آموزان جمع‌آوری گردید. برای ورود داده‌ها به کامپیوتر و تجزیه و تحلیل آنها نرم افزارهای SPSS و Epi-info 2000 بکار گرفته شد. جهت تعیین ارتباط و مقایسه وضع تغذیه با متغیرهای مستقل از آزمون کای دو و آنالیز واریانس استفاده گردید.

یافته‌ها: شیوع سوء تغذیه در رابطه با شاخص‌های وزن برای سن؛ وزن برای قد و قد برای سن را به ترتیب ۲۷/۵، ۳۲/۳ و ۳۶/۹ درصد نشان داد. براساس نتایج این مطالعه بین شغل مادر و سوء تغذیه مزمن (قد برای سن) و همچنین وزن برای قد دانش آموزان با رابطه معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/01$). بین میزان سواد پدر و مادر دانش آموزان و شاخص قد برای سن و وزن برای قد رابطه معنی‌دار مشاهده گردید ($P < 0/01$). سایر نتایج این مطالعه نشان داد که بین مصرف هفتگی گوشت و سوء تغذیه مزمن دانش آموزان ($P < 0/05$) و مصرف هفتگی پنیر و شیر ($P < 0/01$) نیز رابطه معنی‌داری وجود داشت. بین میزان مصرف نوشابه و سوء تغذیه مزمن دانش آموزان نیز رابطه معنی‌داری تأیید گردید ($P < 0/01$). میان مصرف تنقلات بی‌ارزش مانند پفک و وزن برای قد دانش آموزان نیز رابطه معنی‌دار وجود داشت ($P < 0/01$).

بحث و نتیجه‌گیری: سوء تغذیه در بین دانش آموزان استان نسبت به سایر نقاط دنیا از شیوع بالایی برخوردار است، اما در مقایسه با برخی از نقاط کشور از وضعیت مناسبتری برخوردارند.

کلید واژه‌ها: وزن برای قد، قد برای سن، وزن برای سن، سوء تغذیه، دانش آموزان، کردستان

وصول مقاله: ۸۷/۲/۲۱ اصلاح نهایی: ۸۸/۵/۲۹ پذیرش مقاله: ۸۸/۷/۱۱